



10.11.2020

RÅDMANNENS FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN 2021-2024



Inge Hedenstad Stangeland
SIRDAL KOMMUNE

Innholdsfortegnelse

Rådmannens innledning

Økonomiske forutsetninger og oversikt over drift og investeringer

Bemanningsmessige endringer

Vedlegg

1. Oversikt over stillinger
2. Forslag til budsjett fra kontrollutvalget
3. Forslag til budsjett fra Sirdal Sokn

Rådmannens innledning

En spesiell situasjon grunnet COVID-19-pandemien

COVID-19-pandemien rammet verden og Norge i første kvartal 2020. Pandemien har fortsatt stor påvirkning på folks hverdag og de økonomiske forholdene i verden, nasjonalt og lokalt. Lokalt har Sirdal foreløpig hatt lite smitte, men dette kan endre seg på kort tid. Reiselivsbedriftene fikk store utfordringer i år. Det er vanskelig å spå hvordan den nærmeste tida vil forløpe. Samtidig viser skatteinntekter og oversikt over antall arbeidsledige at Sirdal kommune har blitt mindre påvirket enn mange andre kommuner av pandemien.

Rådmannen har i sitt forslag til økonomiplan 2021-2024 og budsjetttrammer 2021 i liten grad tatt hensyn til COVID-19. Ekstra utgifter til smitteverntiltak, økt bemanning o.l. blir ført på et eget prosjektnummer slik at kommunen har oversikt over dette og så får enhetene heller bli tilført midler ved behov. Staten har uttalt at kommunene skal bli fullt ut kompensert for merutgifter og tapte inntekter grunnet COVID-19. Erfaringene så langt er Sirdal kommune ikke får fullt oppgjør for merutgiftene. Dette vil i så fall påvirke regnskapsresultatet for 2020.

Lave kraftpriser truer kommuneøkonomien på sikt

Pandemien har ført til lavere økonomisk aktivitetsnivå i verden og Europa med tilhørende lavere etterspørsel etter energi. I kombinasjon med uvanlig mye snø i fjellet sist vinter og fulle vannmagasiner til kraftverkene har dette ført til svært lave priser på elektrisk kraft. Sirdal kommune har rundt halvparten av sine inntekter fra skatter relatert til produksjon og overføring av elektrisk kraft. Lav kraftpris i 2020 vil få konsekvenser for inntekter fra eiendomsskatt fra vannkraftverkene siden dette beregnes av snittet fra en rullerende 5-årsperiode. Kommunen risikerer et betydelig fall i eiendomsskatten om ikke kraftprisene tar seg opp igjen. Per nå er det vanskelig å spå omfanget av et mulig inntektstap, men kommunen risikerer å miste flere titalls millioner kroner i enkelt-år utover i økonomiplanperioden !

Lavere kraftpriser påvirker også fremtidige utbytter fra Agder Energi AS. Sirdal eier 2 % av Agder Energi AS. Utbyttene baserer seg på regnskapsresultater to år tidligere, d.v.s. 2019 danner utgangspunktet for utbytte i 2021. Sirdals forventede utbytte for 2021 fra Agder Energi er justert ned fra rundt 12 millioner kroner i 2020 til 7 millioner kroner i 2021.

Netto driftsresultat

Kommuneplanens samfunnsdel har en økonomisk målsetting om at kommunen skal ha minst 3 % netto driftsresultat sett opp mot kommunens driftsinntekter.

Rådmannens forslag inkludert nye drifts- og investeringstiltak legger opp til et driftsresultat på 2,65 % sett bort fra kommunens investeringstilskudd til gang- og sykkelvei Tonstad-Tjomlid som må belastes driftsregnskapet. Kommunens anleggsbidrag til gang- og sykkelveien Tonstad-Tjomlid er ca. 12 millioner kroner med anslått fordeling 7 millioner kroner i 2020 og 5 millioner kroner i 2021. Når tilskuddet til gangveien tas med ender netto driftsresultatet på ca. 1 %. Netto driftsresultat i perioden stiger til ca. 2,3-2,5 % årlig i perioden siden det er en del engangstiltak i 2021 som påvirker netto driftsresultat.

Drift

Innarbeidet i rådmannens forslag:

Rådmannen vil trekke frem noen forhold som er innarbeidet i rammene til enhetene:

1. Helseenhetens ramme har blitt styrket med 1,5 millioner kroner til økte legevaktutgifter og 0,75 millioner kroner til avlastningstiltak til en konkret bruker (lovpålagt tjeneste).
2. Skoleenhetens ramme inkluderer utgifter til en elev fra Sirdal som får grunnskoleopplæring i en nabokommune i 2021/2022 i tråd med vedtak.

Skoleenhetens ramme er nedjustert med 1,8 årsverk fra høsten 2021 grunnet en elev-sak som har ført til redusert behov for bemanning og at det er lavere sykefravær blant ansatte. Skoleenheten fikk tilført midler for å løse denne situasjonen og når forholdene endrer seg blir midlene trukket ut igjen.

3. Tidligere innsparingsvedtak for enhet kultur og sentraladministrasjonen er «nullet ut».
4. Ytterligere en deltidstillitsvalgt fra arbeidstakerorganisasjonene (netto 20 % stilling) er lagt inn sammen med andre hovedtillitsvalgte som lønnes ut fra sentraladministrasjonen. Tidligere ble dette frikjøpet dekket av enhet skole, nå enhet barnehage.
5. Det er lagt inn en egen årlig budsjettpost til forprosjekter/planlegging i regi formannskapet med 0,3 millioner kroner per år.
6. Det er lagt inn en egen årlig budsjettpost med 120.000,- kr til opprusting av lekeplasser.
7. Det er lagt inn en egen årlig budsjettpost til turstier/løyper i kommunen med 100.000,- kr.

Endringer i bemanning

Forslaget til økonomiplan har et eget kapittel om endringer i kommunens bemanning. Det legges opp til å vurdere reduksjon med tilsammen tre årsverk innen teknisk drift, bygg og eiendom og sentraladministrasjonen i årene 2021 og 2022. Reduksjonene forventes skje ved naturlig avgang. Budsjetttrammene er ikke justert ned for disse enhetene fordi det per nå ikke er noen ansatte som har levert oppsigelse med tanke på pensjonering.

Videre foreslås en reduksjon i ramme og bemanning innen enhet pleie og omsorg tilsvarende styrking av ramme i enhet helse knyttet til et avlastningstiltak for en bruker (0,75 millioner kroner).

Rådmannen foreslår en koordinator for BTI (Bedre Tidlig Innsats) for arbeidet overfor barn og unge innen enhetene barnehage, skole og helse med 20-25 % stilling.

Rådmannen foreslår oppjustering av bemanning innen byggesak med en 100 % stilling som byggesaksbehandler (har 63 % ressurs i dagens budsjett). Stillingen finansieres av gebyrinntekter og belaster ikke kommunens øvrige drift.

For øvrig viser rådmannen til kapitlet om bemanningsendringer.

Ikke innarbeidet i rådmannens forslag

Det er flere tiltak og forhold som ikke er innarbeidet i rådmannens forslag. Rådmannen vil peke på et par av disse forholdene:

1. En mulig bruker innen helsetjenestene er under utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten. Avhengig av utfallet av utredning og behandling kan det bli snakk om behov for et betydelig tjenestetilbud som enten må løses av kommunen selv lokalt eller ved kjøp av tjenester fra en annen kommune.
2. Eventuell endring av turnus for ambulansen i Sirdal og omlegging til hel eller økt bruk av stasjonsvakt. Det er Sørlandet Sykehus HF som må beslutte stasjonsvakt utover dagens vaktoppsett og dekke kostnader med dette. Hvorvidt kommunen vil få fullt oppgjør for endret tjeneste må avklares i en slik prosess.

Investeringer

Sirdal kommune har et omfattende investeringsprogram sammenlignet med mange andre kommuner med tilsvarende folketall. Spesielt gjelder dette innenfor investeringer i vann- og avløpssektoren. Kommunens samlede kapasitet til å gjennomføre investeringsprosjekter er like stor begrensning som finansiering og konsekvensene av økte låneopptak for kommuneøkonomien. Det forventes overført betydelige investeringer fra 2020 til 2021 i en egen budsjettjusteringssak. Rådmannen vil under peke på noen av investeringene:

Investeringer som ligger inne i rådmannens forslag:

1. Midler til kommunens egenandel ved flomsikring av Tonstad med 2 millioner kroner i 2021 og 1 million i 2022 i tillegg til bevilgede 2 millioner kroner i år, 2020. Øvrige deler av flomsikringen forventes dekket av tilskudd fra NVE og eventuelle bidrag fra Sira-Kvina kraftselskap og andre.
2. Fullfinansiering utbygging og ombygging av Sinnes skule. Rådmannen foreslår samlet ramme på 28,5 millioner kroner. Overføring av midler fra 2020 til 2021 må tas som egen budsjettjusteringssak.
3. Inventar og utstyr til Sinnes skule med 1 million kroner i 2021.
4. Ny «lett brannbil» klasse C1, kostnadsramme 2,1 millioner kroner, til erstatning for 24 år gammel mannskapsbil på Tjørhom brannstasjon. Mannskapsbilen har HMS-begrensninger på antall personer grunnet manglende sikkerhetsseler i baksetet for mannskapene. Bilen er moden for utskifting.
5. Utskifting av biler i pleie og omsorg og bygg og eiendom. Flere leasingbiler skal skiftes ut. Det er aktuelt å kjøpe egne biler fremfor nye leasingavtaler. Flere av de nye bilene bør være el-biler. Kommunen har gode erfaringer med kjøp og bruk av el-biler.

Investeringer som ikke er innarbeidet/satt på vent:

1. Fotballhall med treningssenter på Tonstad.
En politisk nedsatt arbeidsgruppe holder på med utredning av et alternativ i området Knausane/Tonstadli. Tidligere har det vært utredet en løsning ved kulturhus-området. Finansiering av løsningen både investering og drift er en sentral problemstilling.

Treningssenter er en del av utredningen. Et åpent og godt treningssentertilbud for alle

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

innbyggere og besøkende er etterspurt. Treningssenterdelen kan løsrives fra selve hallprosjektet. Rådmannen ser at en mulig løsning er å utvide og bygge på dagens treningsrom på kulturhuset. Samtidig er det lansert et privat initiativ om privat drevet treningscenter i Tonstad sentrum i leide lokaler. Rådmannen mener at kommunen bør avvete hva som skjer med det private initiativet før kommunen går videre med eventuelle planlegging av kommunale treningsrom. Kommunen må ikke nødvendigvis eie og drive et treningscenter på Tonstad.

2. Ombygging av brannstasjon på Tonstad og samlokalisering av nødetater.

Det er et pålegg fra Arbeidstilsynet om å utbedre garderobeforholdene for brannmannskapene på Tonstad og utbedre manglende skille av rene/skitne soner m.m.

En politisk nedsatt arbeidsgruppe har sett på løsning for utbygging og ombygging av brannstasjonen og politilokalene og flytting av ambulansestasjonen til brann- og politistasjonen. Det foreligger ikke et kostnadsoverslag for hva en slik ombygging og samlokalisering vil koste. Det er også flomproblematikk knyttet til en slik løsning fordi det er høyere krav til flomsikkerhet for denne typen bygg/virksomheter.

3. Gangbru over Sira i området ved dagens terskel på Tonstad

En politisk nedsatt styrings-/arbeidsgruppe utreder mulige løsninger for gangbrua.

4. Vann og avløp til Solheimsdalen og Donsen.

Det er usikkerhet om dette prosjektet blir noe av grunnet manglende avklaring hos private aktører. Rådmannen har derfor valgt å ta ut/sette på vent prosjektet der kommunens kostnad er anslått til 6 millioner kroner vann og 6 millioner kroner avløp. Vann- og avløpsinvesteringene er fortsatt meget ambisiøse etter denne endringen.

Tiltak

Eksempel på tiltak som er innarbeidet i rådmannens forslag:

1. Etablering av miljøstasjon ved ASVO – bygges av IRS Miljø IKS og skal drives i samarbeid med ASVO

Kommunale anleggsbidrag på 500.000,- kr og 200.000,- kr som finansieres av kraftfondet.

Tiltak satt på vent:

1. Fjerning av luftspenn på Tonstad – anleggsbidrag til Agder Energi Nett

Kommunen har fått tilbud/overslag over hva det vil koste å fjerne luftspenn og kabler på Tonstad med 2 + 2 millioner kroner i 2021 og 2022. Rådmannen har satt dette på vent i påvente av videre planlegging. Midlene kan muligens dekkes av kraftfond, men belaster kommunens driftsregnskap.

Resultatmål for enhetene

Resultatmål for enhetene legges frem i eget dokument i tilknytning til behandlingen av økonomiplan og budsjett. Mal fra 2020 blir fulgt.

Gebyrer og egenbetalinger

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Rådmannen legger opp til justering for lønns- og prisvekst om ikke kommunestyret har vedtatt andre føringer eller selvkostregnskapene viser andre dekningsgrader. Det legges ikke opp til store endringer i gebyrer og egenbetalinger.

Sirdal Sokn

Sirdal Sokn har levert innspill til budsjett 2021 og økonomiplanperioden.

Ved siden av vanlig drift og vedlikehold av kirkebygg m.v. er kirka spesielt opptatt av å få utbedret arbeidslokalene til prest, kirkeverge m.fl. Dagens lokaler oppfyller ikke arbeidsmiljølovens bestemmelser, de er ikke universelt utformede for besøkende, mangler god lydsetting til fortrolige samtaler m.m. Kirka viser til kirkeloven § 15 der kommunen har ansvar for å holde kirka med kontorlokaler. Dette kan skje gjennom økonomisk bidrag til at kirka bygger selv, kommunen leier lokaler til kirka eller stiller med kommunale lokaler.

Rådmannen er enig med kirka i at arbeidsforholdene bør utbedres og kommunen har et ansvar her. Rådmannen opprettholder investering på 2 millioner kroner til tilbygg/utbedring av dagens kirkesenter. Sannsynligvis må dette dekkes på kommunens driftsbudsjett siden kommunen ikke skal eie lokalene. Alternativet er at kommunen dekker husleie for kirka ved en leieavtale hos private aktører i Tonstad sentrum. Det er vanskelig å anslå alternativ leiekostnad uten et konkret tilbud.

Tonstad, 10. november 2020

Inge H. Stangeland
Rådmann

Forutsetninger for økonomiplan og budsjett

Generell informasjon:

Rådmannen sitt forslag til økonomiplan 2021-2024 og budsjett 2020 bygger på den forutsetninga at den kommunale aktiviteten i Sirdal kommune fra 2020 fortsetter med de prioriteringene som ble gjort ved sist økonomiplan, samt endringer som er gjort i 2020.

Økonomiplanen presenteres i faste priser 2021-priser.

Den nye kommuneloven legger opp til at Kommunestyret skal lage finansielle måltall. Det har vært måltall også tidligere, men oppbygginga av budsjettdokumentene har vært vanskelige å bruke opp mot måltall.

Vedtatt samfunnsdel i kommuneplanens samfunnsdel har følgende måltall:

1. Brutto driftsresultat: 5 % av driftsinntektene
2. Netto driftsresultat: 3 % av driftsinntektene
3. Kraftfond / næringsfond $\geq 2 \times$ årlig innbetaling konsesjonsavgift (tilnærmet 40 mill. kroner)

I praksis er disse måltallene litt vanskelige å følge, både når det gjelder brutto driftsresultat som inneholder avskrivninger (som nulles ut før netto driftsresultat) og netto driftsresultat som tidvis svekkes gjennom tilskudd til investeringer og anleggsbidrag til andres investeringer. Slike tilskudd og anleggsbidrag til andres investeringer må føres i kommunens driftsregnskap fordi kommunen ikke eier anleggene selv. Sirdal kommune har oppsparte midler til slik tilskudd, og anleggsbidrag men måltallet for netto driftsresultat vil ikke nås.

Finansielle nøkkeltall blir lagt inn som en del av nytt økonomireglement som legges frem om ikke altfor lang tid.

KOSTNADER:

Forutsetning lønn og sosiale utgifter:

Lønnsutgiftene er beregnet ut fra aktivitet høsten 2020. Prosjektstillinger er så langt som råd budsjettert på egen arts-serie. Endringer må komme som tiltak og innspill til budsjettet.

Forventet lønnsoppgjør 2021 inkl. sosiale kostnader er lagt inn som et budsjettbeløp hos rådmannen. Det er satt av 3,8 mill. kroner i 2021 med helårsvirkning 6,5 mill. kroner fra 2022. Dette beløpet er høyt dersom verdenssamfunnet ikke får bukt med Covid-19. Lønnsoppjøret for 2020 hadde en økonomisk kostnad på ca. 250.000 – 300.000 kroner, selvsagt som følge av at 2020 var et spesielt år. Ettersom 2020 hadde et lavt lønnsoppgjør, så dras dette selvsagt med videre i perioden.

Pensjonssatsen for kommunens del av pensjoner er satt til 16,5 % (KLP) og 11,5 % for STP-ordninga. For KLP er dette et høyt anslag sett opp mot de siste årene der premiefond og premieavvik har spilt inn.

Arb.g.avg. er beregnet ut fra 14,1 %.

Ev. premiefond og premieavvik er ikke budsjettert.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Forutsetning kjøp av varer og tjenester:

Det er i hovedsak ikke gjort korreksjoner for pris-stigning. Unntaket er der eksterne aktører på kontrakt må justere sine priser eller der det helt åpenbart har vært feil.

Interkommunale tiltak kan påvirkes kun gjennom deltakelse i styringsgrupper o.l.

Forutsetning – innslagspunkt ressurskrevende brukere:

Staten justerer som vanlig opp innslagspunktet for den kommunale egenandelen for tjenester til ressurskrevende brukere. Dette blir ikke dramatisk for Sirdal kommune ut fra de forutsetningene vi kjenner til i høst.

Fra 2017 til 2020 økte den kommunale egenandelen fra 1,157 mill. kroner til 1,32 mill. kroner.

Forutsetning rentesats på innlån:

Rentene på eksisterende innlån er regnet ut fra en rentesats på ca. 1,75 %. Det er høyt sett opp mot rentesatsen pr. oktober 2020. Sirdal kommune har ingen lån til fast rentesats.

Forutsetning avdrag:

Avdragstid varierer, men er i snitt ca. 30 år. Sett opp mot reglene for minsteavdrag er avdragene økt litt for perioden 2021-2024.

Avdragene er beregnet ut fra et beregnet samlet låneopptak på ca. 315 mill. kroner etter at forventet låneopptak 2020 er gjort. Av dette er ca. 130 mill. kroner selvkostlån og 8 mill. kroner lån til videreformidling. Dette vil bety at Sirdal kommune har ca. 175 – 180 mill. kroner i låneopptak til investeringer for rene kommunale oppgaver.

Avdragene fra selvkostlån og formidlingslån er med i kommunen sitt regnskap, men har dekning fra årsgebyr for vann og avløp samt avdrag fra låntakere av formidlingslån.

Forutsetning formidlingslån – startlån:

Ordninga med startlån skal bidra til at personer med langvarige problem med å skaffe seg boligfinansiering kan skaffe seg egen bolig og beholde denne.

Kommunen er en viktig aktør for vurdere behov og ev. gi startlån der lånesøker ikke får lån eller tilstrekkelig lånebeløp i ordinære kredittinstitusjoner. Startlån skal være topp-finansiering som kan erstatte egenkapitalen for de aktuelle brukerne. Sirdal kommune har normalt krevd første prioritet på slike utlån. Reglene for tildeling av startlån vil bli vurdert når finansreglementet skal revideres.

Rådmannen har i økonomiplanen lagt opp til et årlig lånebeløp på 2 mill. kroner.

Forutsetning interkommunalt samarbeid:

Det er i generell utfordring at interkommunalt samarbeid får annen oppmerksomhet enn de kommunale budsjettene. I regionen er det likevel satt et visst press om at også slik virksomhet må se kritisk på sine budsjetter.

Ettersom folketallet i Sirdal reduseres vil også Sirdal sin andel av de faste kostnadene reduseres. De kjente endringene fra disse virksomhetene er lagt inn i økonomiplanen.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Forutsetning – barnevern og sosiale kostnader:

Rådmannen har i økonomiplan 2021 – 2024 lagt til grunn informasjon fra Lister barnevern og NAV. Slik informasjon tar utgangspunktet i det som vi vet pr. i dag og tar selvsagt ikke høyde for ev. hendelser som dukker opp i perioden.

Det er viktig å vite at ev. tiltak innen barnevernet vil få betydning også for utgiftene til skole.

INNTEKTER:

Forutsetning – frie inntekter:

Rådmannen legger til grunn KS sin prognosemodell.

De frie inntektene er lagt inn med slike tall:

- Rammetilskudd - 40,8 mill. kroner
- Skatteinntekter 73,0 mill. kroner
- Naturressursskatt 36,6 mill. kroner

Det er usikkerhet m.o.t. inntektsutjevning.

De frie inntektene er regnet ut fra basis folketallet pr. 30.6.2020.

Forutsetning kraftinntekter:

Salg av konsesjonskraft via Eramet-avtalen er lagt inn fast med 13,2 mill. kroner utover i perioden. Dette tallet innebærer en viss risiko mot slutten av perioden hvis kraftprisene holder seg lave som i 2020.

Salg av kraft via KIKS er lagt inn med 3,74 mill. kroner utover i perioden. Som for Eramet-avtalen er det en åpenbar risiko for at permanent lavere kraftpris vil påvirke inntektene betydelig.

Avkastning på aksjer fra Agder Energi AS er lagt inn flatt med 7 mill. kroner.

Forutsetning eiendomsskatt:

Det er lagt inn 100 mill. kroner i inntekter fra eiendomsskatt for (i hovedsak) kraftrelatert virksomhet. Dette beløpet er lagt inn fast utover i perioden.

Det er en stor risiko for at de lave kraftprisene vil få negativ betydning for inntektene fra eiendomsskatt.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Forutsetning tilskudd:

Tilskudd som blir gitt som prosjektmidler for en kortere periode og som ikke permanent kan finansiere løpende drift, er IKKE budsjettert. Tilsvarende blir heller ikke prosjektutgiftene budsjettert.

Forutsetning bosetting av flyktninger:

Det er lagt til grunn at integreringsmidler fra staten for bosetting av flyktninger holdes fast. Rådmannen legger til grunn at ev. inntekter henger sammen med tilsvarende utgifter, slik ordningen er ment å fungere.

Forutsetning andre inntekter:

Rådmannen har lagt til grunn en generell økning i priser på 3 %. Sirdal har lave priser på de fleste tjenester og konsekvensene er ofte marginale.

Forutsetning – inntekter og selvkostfond:

Sirdal kommune fører regnskap etter selvkost på alle områder som er anbefalt. Sirdal kommune har et betydelig negativt fond (regnskapsbegrep) når det gjelder reguleringsplaner. Negative fond må dekkes inn ved økte gebyr.

Gebyrinntekter og årsavgifter fra de forskjellige selvkostområdene skal dekke direkte og indirekte kostnader til området samt avskrivninger og renter ved gjennomførte investeringer på området.

Dersom kommunen har hatt mer gebyrinntekter og årsavgifter på et selvkostområde enn beregnede kostnader, så skal «overskuddet» settes av til bundne selvkostfond, og skal etter reglene kompenseres påfølgende år ved lavere gebyr og avgift, samt ved bruk av bundne selvkostfond.

Rådmannen har ikke budsjettert ved bruk av fond eller avsetning til fond, men justert direkte mot inntektene. Da blir selvkostoppgjøret kun et begrep for regnskapet og ikke selve budsjetttet.

MEN; det kan forstyrre begrepene brutto- og netto driftsresultat.

Forutsetning – kraftfond / næringsfond:

Rådmannen har lagt til grunn konsesjonsavgift på kr. 20 mill. kroner i perioden. Disse inntektene blir i sin helhet satt av til kraftfond / næringsfond.

Tilsvarende blir budsjettert bruk av fondet ført som utgift i enten driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet. Det er i B 2021 lagt opp til å bruke 10,488 mill. kroner fra kraftfond/næringsfondet.

Både inntektene og utgiftene relatert til konsesjonsavgift og kraftfond / næringsfond påvirker brutto- og netto driftsresultat.

Forutsetning – disposisjonsfond:

Det er ikke lagt opp til bruk av disposisjonsfond i rådmannen sitt forslag til økonomiplan 2021-2024.

Flere utgifter er likevel av en slik art at bruk av disposisjonsfond hadde vært rimelig å bruke. Dette gjelder kostnader som gis som ekstra-satsing på et område for en kortere periode.

Økte utgifter dekket av disposisjonsfond vil påvirke brutto- og netto driftsresultat.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

POLITISKE VEDTAK GJENNOM ÅRET:

Kommunestyret gjør en del vedtak gjennom året som øker kostnadene i året. I de fleste tilfeller vil positive vedtak kreve finansiering og i mange tilfeller forutsetter dette at man finansierer et igangsatt tiltak en stund etterpå. Ad hoc-vedtak gjennom året har som konsekvens at vedtatte måltall fort kan bli brutt.

Vi må bli flinkere til å presisere økonomi i saker og vedtak som har økonomiske konsekvenser:

- Kostnader i året, ev. senere år
- Finansiering i året, ev. senere år
- Framdriftsplan
- Tidspunkt for evaluering

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Tiltaksliste 2021 – 2024:

Investeringer:

Det er kommet til sammen 74 forslag til investeringstiltak i perioden. Av disse har rådmannen lagt til grunn 35 investeringsforslag i 2021. Noen av disse er tiltak som ikke blir gjennomført i 2020 og som følgelig må rebudsjetteres i 2021.

Det er også en del forslag som ikke er lagt med i økonomiplanen, men som gis som innspill til kommunestyret for vurdering eller bestilling av utredning:

- Inventar – ambulansebygg
- Ombygging av resepsjon – Tonstad legekantor
- Omdisponering av 1 somatisk langtidsavdeling til bofelleskap
- Nye boliger – Fintlandsmonan
- Sanering av bygningsmasse
- Blålysbyggene
- Lagerbygg

Tiltakene som er lagt inn i økonomiplanen har en foreløpig kostnadsramme på følgende beløp (alle tall i hele 1.000 kroner):

Investeringstiltak:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Selvkost	33.300	17.300	9.900	4.500
Bygg og eiendom - effektivisering	675	1.530	0	0
Rådmannen med brann	2.350	250	250	250
Omsorg	450	750	600	300
Kultur	500	2.600	1.320	0
Teknisk – areal	2.550	1.000	0	0
Teknisk – samferdsel	1.000	0	0	0
Teknisk – bygg og eiendom	6.050	3.200	10.300	300
Næringsareal – kraftfond	2.000	0	0	0
Kirke	2.000	0	0	0
Startlån	2.000	2.000	2.000	2.000
Totalt	52.875	28.630	24.370	7.350

Finansiering:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Startlån	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Bruk av kraftfond – næringsfond	-2.000	0	0	0
Tippemidler – ballbinger	-250	-125	0	0
Lånemidler	-48.625	-26.505	-22.370	-5.350
Totalt	52.875	28.630	24.370	7.350
Finanskostnader – låneopptak des.		2.472	3.820	5.000
- Herav kommunal drift		779	1.247	1.880

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Investeringstiltak – økonomiplan – spesifisert:

SELVKOST VANN - (tar med investeringstiltak også etter 2024):

Nr.:	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	=> B 2025
1	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - ledning Fintlandmonan - Tjomlid	3 000 000	-	-	-	-
2	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - ledning utskifting Ytregarden	500 000	-	-	-	-
3	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Boligfelt Knausane - delfinansiering	6 000 000	-	-	-	-
4	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Boligfelt Deken - delfinansiering	900 000	-	-	-	-
5	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Utbedre lekkasjer kummer og ledninger	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
6	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - UV Haugdom vannverk	600 000	-	-	-	-
7	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Nytt høydebasseng Solheimsdalen 700 m3	-	-	5 500 000	-	-
8	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Ny vannledning Sinnes 815m ø225	-	-	-	-	2 500 000
9	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Vannledning ø180 Myraleite- Svartevann for brannvann	-	-	-	1 500 000	-
10	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Oppdimensjonering Tonstad vannverk	-	-	-	-	2 500 000
11	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Høydebasseng Tonstad vv på Gatneskil 400m3	-	-	-	-	4 000 000
12	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Ny 160mm vannledning til Gatneskil HB , 1,1 km	-	-	-	-	2 000 000
13	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Vannledning fra Gatneskil til N5 Ertsmyra 600 m m pumpstasjon	-	-	-	-	2 000 000
14	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Utvidelse av brønner og ledninger Øksendal	-	-	700 000	-	-
15	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Vannledning nedre del av Josdal	-	-	-	-	2 000 000
16	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Vannledning til næringsområde N7	-	-	-	-	1 600 000
17	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - Reservebrønn med kapasitet fra 10 I/Suleskard vannverk	-	-	-	-	400 000
18	Selvkost - vann - tiltaksplan	Vann - ledning - Flesebekk - Donsen - delfinansiering	-	-	-	-	6 000 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

SELVKOST AVLØP - (tar med investeringstiltak også etter 2024):

Nr.:	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024	=> B 2025
19	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - SP Fintlandmonan - Tjomlid	3 000 000	-	-	-	
20	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Nye pumper Suleskard pumpestasjon	800 000	-	-	-	
21	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Nye pumper Fidjeland pumpestasjon	800 000	-	-	-	
22	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Ny pumpeledning Suleskard- Fidjeland	7 000 000	-	-	-	
23	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Ny pumpe Kvæven pumpestasjon	800 000	-	-	-	
24	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp. Utbedre lekkasje kummer og ledninger	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
25	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Boligfelt Deken delfinansiering	900 000	-	-	-	
26	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Boligfelt Knusane delfinansiering	6 000 000	-	-	-	
27	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Ny SF/PL Kvæven PS-Hovland PS	-	5 000 000	-	-	-
28	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Oppgradere Øksendal renseanlegg	-	-	700 000	-	-
29	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Sanere pumpestasjon Rolf Tonstad veg	-	1 500 000	-	-	-
30	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Avløpsanlegg til næringsområde N7 1	-	-	-	-	1 600 000
31	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Nytt avløpsanlegg for Haughom	-	-	-	-	3 500 000
32	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Avløpsledning til Josdal med pumpestasjon	-	-	-	-	2 600 000
33	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Avløpsanlegg fram til N5 Ertsmyra sammen med vann	-	-	-	-	3 400 000
34	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Ny pumpe Hovland pumpestasjon	-	800 000	-	-	-
35	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - Ny pumpeledning Hovland- Neset	-	7 000 000	-	-	-
36	Selvkost - avløp - tiltaksplan	Avløp - SP Flesebekk - Donsen - delfinansiering	-	-	-	-	6 000 000
Totalt - selvkost vann og avløp			33 300 000	17 300 000	9 900 000	4 500 000	43 100 000

Investeringstiltak som effektiviser:

Nr.:	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
37	Teknisk - eiendom	Idrettshallen - vaskerobot	375 000	-	-	-
38	Teknisk - eiendom	Robotklippere	300 000	-	-	-
39a	Teknisk - eiendom	Tonstad helsehus - ENØK-tiltak - se refusjon (punkt 1b)	-	1 700 000	-	-
39b	Teknisk - eiendom	Tonstad helsehus - ENØK-tiltak - ENOVA-tilskudd (punkt 1a)	-	170 000	-	-
Totalt - bygg og eiendom - som sparer driftskostnader			675 000	1 530 000	-	-

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Investerings tiltak som øker kvalitet:

Nr.:	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
40	Rådmannen - sentraladm.	IKT - infrastruktur - oppdatering	250 000	250 000	250 000	250 000
41	Rådmannen - sentraladm.	Lett brannbil - Øvre Sirdal	2 100 000	-	-	-
Totalt - rådmannen - sentraladm.			2 350 000	250 000	250 000	250 000
42	Omsorg	Utskifting 1 el-bil hvert år	300 000	300 000	300 000	300 000
43	Omsorg	Oppgradering utstyr - ambulerende vaktmester	150 000	-	-	-
44	Omsorg	Innkjøp av utstyr - kjøkken/renhold	-	100 000	-	-
45	Omsorg	Institusjon - Medisinsk, teknisk utstyr	-	-	200 000	-
46	Omsorg	Institusjon - Personløfter	-	150 000	-	-
47	Omsorg	Institusjon - IKT-utstyr	-	-	100 000	-
48	Omsorg	Institusjon - Inventar - løfte / hvilestoler	-	200 000	-	-
Totalt - helse			450 000	750 000	600 000	300 000
49	Kultur	Tyskerbunkersen ved Sirdalsvatnet, Renfossbrua	-	100 000	-	-
50	Kultur	Boblebad - Tonstadbadet	-	-	1 320 000	-
51	Kultur	Vannsklie Tonstadbadet	-	1 100 000	-	-
52	Kultur	Nye stoler - Kino	-	800 000	-	-
53a	Kultur	Nye ballbinger - bruttokostnad (50 % refusjon)	500 000	250 000	-	-
53b	Kultur	Nye ballbinger - nettokostnad (ENOVA-refusjon 50 %)	- 250 000	- 125 000		
54	Kultur	Lekeområde - park ved Sirdal Fjellmuseum	-	250 000	-	-
55	Kultur	Lydanlegg - kulturhuset	-	100 000	-	-
Totalt - kultur			250 000	2 475 000	1 320 000	-
56	Teknisk - areal	Egenandel flomsikringstiltak Tonstad	2 000 000	1 000 000	-	-
57	Teknisk - areal	Adresseringsprosjektet	250 000	-	-	-
58	Teknisk - areal	Friluftstiltak - avtale med Sira Kvina Kraftselskap	300 000	-	-	-
Totalt - teknisk areal			2 550 000	1 000 000	-	-
59	Teknisk - samferdsel	Veilys - utskifting til LED	1 000 000	-	-	-
Totalt - teknisk areal			1 000 000	-	-	-

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Nr.:	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
60	Teknisk - eiendom	Sirdalsheimen - ny kjøling	300 000	-	-	-
61	Teknisk - eiendom	Utskifting biler - ikke leasing	800 000	300 000	300 000	300 000
62	Teknisk - eiendom	Sinnes skole - reservepott	3 000 000	-	-	-
63	Teknisk - eiendom	Sinnes skole - møbler	0	1 000 000	-	-
64	Teknisk - eiendom	Nytt ventilasjonsanlegg Tjørhom grendehus	500 000	-	-	-
65	Teknisk - eiendom	Forprosjekt elevheim - fellesbygg	300 000	-	-	-
66	Teknisk - eiendom	Dreneringsarbeid Elevheimen	1 150 000	-	-	-
67	Teknisk - eiendom	Sirdalsheimen - ny heis kjøkken	-	1 000 000	-	-
68	Teknisk - eiendom	Sirdalsheimen - ENØK-tiltak	-	-	2 000 000	-
69	Teknisk - eiendom	Idrettshallen - belysning	-	900 000	-	-
70	Teknisk - eiendom	Idrettshallen - uteområder - kulturhustomta	-	-	3 000 000	-
71	Teknisk - eiendom	Ny 2-mannsbolig - Tonstad sentrum	-	-	5 000 000	-
	Totalt - bygg og eiendom		6 050 000	3 200 000	10 300 000	300 000
72	Kraftfond - næringsfond	Næringsområde Tjomlid	2 000 000	-	-	-
	Totalt - Kraftfond - næringsfond		2 000 000	-	-	-
73	Eksterne - kirka	Nytt kirkekontor	2 000 000	-	-	-
	Totalt - krika		2 000 000	-	-	-
74	Starlån	Årlig ramme - startlån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Totalt startlån		2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Driftstiltak:

Rådmannen har i sitt budsjettdirektiv bedt om at enhetene ser etter muligheter for å redusere aktivitet med 3 %, dvs. skaffe handlingsrom for politikerne ved å redusere aktiviteten som vi holder på med pr. 2020.

Dette er ikke levert fullt ut, noe som ganske sikkert skyldes kultur i organisasjonen. De fleste enheter tilpasser likevel sitt aktivitetsnivå i tråd med antallet brukere av tjenestene. Dette er ikke innsparing som sådan ettersom ingen brukere vil merke forskjell på kvalitet, kommunen leverer det samme som tidligere til hver enkelt bruker.

Innsparingstiltak (alle tall i hele 1.000 kroner):

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Rådmannen – generelle innsparinger	0	-200	-400	-600
Skole	-1.130	-1.910	-1.910	-1.910
Totalt	-1.130	-2.110	-2.310	-2.510

Tallene er akkumulerte tall. En reduksjon i tiltaket på skolebudsjettet er permanent, inntil ev. nye behov oppstår.

Nye driftstiltak (alle tall i hele 1.000 kroner):

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Rådmannen – generelle poster	1.775	300	300	300
Skole	800	300	0	0
Skole, barnehage og helse	180	180	180	180
Helse	1.220	1.320	1.250	1.250
Omsorg	400	250	250	250
Kultur	250	500	250	100
Teknisk – annet	120	120	120	120
Teknisk – eiendom	350	0	0	0
Eksterne – kirka	200	300	40	0
Totalt	5.615	3.370	2.490	3.325

Tallene er akkumulerte tall. Som man kan lese av tabellen, så faller kostnadene ved driftstiltakene fra 2021 til 2022. Med andre ord er en del av tiltakene som er foreslått engangstiltak for 2021. Det er bra.

Driftstiltak som vi drar med oss fra tidligere:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Forskottering Gangvei – Tonstad – Seland bru	5.000	0	0	0
Totalt	5.000	0	0	0

Dette tiltaket må føres som driftsutgifter og påvirker følgelig både brutto- og netto-driftsresultat. Dersom man har resultatmål for brutto- og netto-driftsresultat, så vil man åpenbart risikere å ikke nå disse målene dersom man forskotterer andres investeringer som ikke kan defineres som egen investering. Kommunen har økonomi til å gjøre slike vedtak, men må være klar over at en del styringsmål endrer seg vesentlig.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Tiltak og forslag som ikke er lagt inn i økonomiplanen pr. d.d.

I budsjettforslaget til rådmannen er det en del tiltak som IKKE er prioritert, men som blir nevnt under som generelle punkt for kommunestyret til vurdering eller bestilling av utredning:

- Generelt: Stillingsgjennomgang – endring i stillinger fra dagens nivå
- Kultur: Reduksjon – drift kino
- Omsorg: Salg av institusjonsplasser
- Omsorg - tilpassing av personellressurser til driftsbehov
- Omsorg: Omdisponering 1 somatisk langtidsavdeling til bofellesskap (investering og drift) (Det er lagt inn et beløp i driftsbudsjettet på 150.000 i 2021)
- Omsorg: Midlertidig tilpasning av korttidsplasser til dagens behov
- Omsorg: Organisasjonsendring fra 3 til 2 avdelinger på omsorg (1 hjemmebasert og 1 institusjonsbasert)
- Omsorg: Medlemskap – Livsglede – med økt ressursbehov
- Omsorg: Forprosjekt – demensomsorg
- Omsorg: Styrking av aktivitetssenter med 1 – 2 stillinger
- Omsorg: Økte årlige rammer til arbeidstøy – omsorg
- Helse: Ressursbehov avlastningstiltak
- Helse: Økt ressursbehov – ambulanse «vakt på vaktrom»
- Helse: Frilageret – utstyrsbank – folkehelse
- Helse: Utstyr Litlemohagen
- Helse: Folkehelsekoordinator – økt stilling
- Kultur: Bygdebok fra nyere tid
- Eiendom: Økte årlige rammer til Eiendomsenhet – både materiell og utstyr
- Eiendom: Økte årlige rammer til Eiendomsenhet – vedlikehold
- Teknisk – areal: Sanering av eksisterende kraftlinjer – Tonstad (må bli å oppfatte som anleggstilskudd og drift)

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Driftstiltak – innsparingsforslag:

Nr. Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
1 Generelle innsparinger	Reduksjon - stillingsramme - år 2	-	Uspes.	Forts.	Forts.
2 Generelle innsparinger	Reduksjon - stillingsramme - år 3	-	-	Uspes.	Forts.
3 Generelle innsparinger	Reduksjon - stillingsramme - år 4	-	-	-	Uspes.
4 Revisjon	Innsparing - kommunerevisjon	-	-200 000	-400 000	-600 000
Totalt - rådmannen - sentraladm		0	-200 000	-400 000	-600 000
5 Skole	Reduksjon - stillingsrammer	-1 100 000	-1 880 000	-1 880 000	-1 880 000
6 Skole	Økt pris på ekstratimer - SFO	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Totalt - skole		-1 130 000	-1 910 000	-1 910 000	-1 910 000
Totale innsparinger		-1 130 000	-2 110 000	-2 310 000	-2 510 000

Driftstiltak – nye driftstiltak:

Nr. Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
1 Rådmann / felles	Til formannskapets disposisjon	300 000	300 000	300 000	300 000
2 Rådmann / felles	Miljøstasjon ASVO-bygget	700 000	-	-	-
3 Rådmann / felles	Overføring av arkiv til sentralt arkiv	775 000	-	-	-
Totalt - rådmannen - sentraladm		1 775 000	300 000	300 000	300 000
4 Skole	Gjeste-elev	500 000	300 000	-	-
5 Skole, barnhage og helse	BTI-koordinator - skole, barnehage, helse	180 000	180 000	180 000	180 000
6 Skole	Læremidler - fagfornyelse - ikke brukt 2020	300 000	-	-	-
Totalt - skole m.m.		980 000	480 000	180 000	180 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Nr. Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
7 Helse	Bo- og avlastningstjenesten - ressursbehov avlastning	750 000	820 000	750 000	750 000
8 Helse	Kjøp av inventar og utstyr - helse	100 000	-	-	-
9 Helse	Kjøp av medisinsk utstyr	70 000	50 000	50 000	50 000
10 Helse	Oppgradering - IKT-løsninger	100 000	50 000	50 000	50 000
11 Helse	Kommunal psykolog	200 000	400 000	400 000	400 000
	Totalt - Helse	1 220 000	1 320 000	1 250 000	1 250 000
12 Omsorg	Vurdering - midlertidig omgjøring av institusjonsplasser ti	150 000	-	-	-
13 Omsorg	Ungdomsstillinger - rekruttering	150 000	150 000	150 000	150 000
14 Omsorg	Økte kostnader leasingbiler	100 000	100 000	100 000	100 000
	Totalt - Omsorg	400 000	250 000	250 000	250 000
15 Kultur	Registrering av kulturminne - kraftutbygging	150 000	-	-	-
16 Kultur	Tilskudd til turstier/turveier	100 000	100 000	100 000	100 000
17 Kultur	Videreutvikling av kulturhuset - arbeidsgruppe	-	200 000	-	-
18 Kultur	Tiltak i kulturminneplanen - 2022	-	200 000	-	-
19 Kultur	Tiltak i kulturminneplanen - 2023	-	-	150 000	-
	Totalt - kultur	250 000	500 000	250 000	100 000
20 Teknisk - areal	Geovekst - utvikling av kart	120 000	-	-	225 000
21 Teknisk - areal	Utvikling av elektronisk behandling geodata	100 000	100 000	100 000	100 000
22 Teknisk - areal	Regulering flomsikringstiltak, Tonstad	100 000	-	-	-
23a Teknisk - areal	Stilling areal-planlegging	400 000	800 000	800 000	800 000
23b Teknisk - areal	Økte gebyr-inntekter areal-planlegging	- 400 000	- 800 000	- 800 000	- 800 000
24 Teknisk - areal	Regulering - boligfelt Øvre Klattane - Tjørhom	-	-	-	400 000
25 Teknisk - areal	Regulering - boligfelt Øksendal	-	-	-	400 000
	Totalt - Teknisk - areal	320 000	100 000	100 000	1 125 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Nr.	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
26	Teknisk - annet	Lekeplasser - oppgradering av utstyr	120 000	120 000	120 000	120 000
	Totalt - teknisk annet		120 000	120 000	120 000	120 000
27	Teknisk - eiendom	Rapport - helhetlig karlegging av energi- effekt m.m.	200 000	-	-	-
28	Teknisk - eiendom	Taksering av boliger - ev. felles boligselskap Sira Kvina Krå	150 000	-	-	-
	Totalt - Teknisk - areal		350 000	-	-	-
29	Eksterne - kirka	Haughom kapell - maling utvendig	200 000	-	-	-
30	Eksterne - kirka	Tonstad kirke - maling innvendig	-	50 000	-	-
31	Eksterne - kirka	Kvævemoen - utredning varevindu underetasje	-	250 000	-	-
32	Eksterne - kirka	Felles kirkene - takettersyn vedlikehold	-	-	40 000	-
	Totalt - eksterne kirka		200 000	300 000	40 000	-
		Nye driftstiltak	5 615 000	3 370 000	2 490 000	3 325 000

Driftstiltak – utover ordinær drift av kommunen:

Nr.	Avdeling - enhet:	Tiltak:	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
1	Teknisk - samferdsel	Forskottering - gangvei Tonstad - Seland	5 000 000	-	-	-
	Totalt - teknisk samferdsel		5 000 000	-	-	-
		Nye driftstiltak - utover ordinære kommunale oppgaver	5 000 000	-	-	-

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Dekning av økte driftskostnader

Så lenge kommunen har oppsparte midler kan kommunen bruke disse til å finansiere drift. Det er selvsagt ikke gunstig om man holder et høyere aktivitetsnivå enn hva inntektene tillater som en permanent ordning. Dette blir likevel en politisk beslutning.

Kommune har følgende oppsparte midler:

Disposisjonsfond	105,8 mill. kroner
Kraftfond / næringsfond	30,2 mill. kroner

Status – hovedoversikt drift før nye tiltak som vist over:

Dersom man tar utgangspunkt i ordinær aktivitet fra 2020, så er rammene slik – før vi begynner å legge inn innsparingstiltak, nye driftstiltak ordinær drift og nye driftstiltak ekstraordinær drift, samt finanskostnader av investeringsprosjekt:

Driftsinntekter	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Rammetilskudd	-40 800 000	-40 800 000	-40 800 000	-40 800 000
Inntekts- og formuesskatt	-73 000 000	-73 000 000	-73 000 000	-73 000 000
Eiendomsskatt	-100 000 000	-100 000 000	-100 000 000	-100 000 000
Konsesjonsavgift	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
Naturressursskatt	-36 600 000	-36 600 000	-36 600 000	-36 600 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-23 939 000	-23 924 000	-23 939 000	-23 924 000
Brukerbetalinger	-7 746 000	-7 746 000	-7 746 000	-7 746 000
Salgs- og leieinntekter	-56 567 000	-56 567 000	-56 567 000	-56 567 000
SUM driftsinntekter	-360 552 000	-360 537 000	-360 552 000	-360 537 000
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	172 962 000	175 012 000	175 012 000	175 012 000
Sosiale utgifter	54 936 000	55 586 000	55 586 000	55 586 000
Kjøp av varer og tjenester	73 020 000	72 950 000	73 080 000	72 950 000
Overføringer og tilskudd til andre	36 049 000	36 034 000	36 049 000	35 984 000
Avskrivninger - utgift	24 938 000	24 938 000	24 938 000	24 938 000
SUM driftsutgifter	361 905 000	364 520 000	364 665 000	364 470 000
Brutto driftsresultat	1 353 000	3 983 000	4 113 000	3 933 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Finansinntekter	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Renteinntekter	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Utbytter	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gevinster og tap på fin. Omløpsmidler - netto	-	-	-	-
Sum finansinntekter	-8 900 000	-8 900 000	-8 900 000	-8 900 000
Finansutgifter				
Rentekostnader	5 200 000	5 200 000	5 200 000	5 200 000
Avdrag på lån	14 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Sum finansutgifter	19 200 000	19 200 000	19 200 000	19 200 000
Netto finansutgifter	10 300 000	10 300 000	10 300 000	10 300 000
Motpost avskrivninger - red. utg.	-24 938 000	-24 938 000	-24 938 000	-24 938 000
Netto driftsresultat	-13 285 000	-10 655 000	-10 525 000	-10 705 000
Disponert eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	-	-	-	-
Avsetning til bundne fond	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Bruk av bundne fond	-12 038 000	-12 038 000	-12 038 000	-12 038 000
Avsetning til disposisjonsfond	5 323 000	2 693 000	2 563 000	2 743 000
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-
Dekning av tidligere års negative resultat	-	-	-	-
Sum disponert eller dekning av netto dr.res	13 285 000	10 655 000	10 525 000	10 705 000
Netto driftsresultat	-	-	-	-

Noen resultatmål:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Brutto driftsresultat / Sum driftsinntekter	-0,38 %	-1,10 %	-1,14 %	-1,09 %
Netto driftsresultat / Sum driftsinntekter	3,68 %	2,96 %	2,92 %	2,97 %

Av begge resultatmålene er 9,514 mill. kroner i positive netto-inntekter fra konsesjonsavgifter med og påvirker tallene (vi bruker mindre av konsesjonsavgiftene i drifta enn vi mottar – som jo er bra sett opp målsettinga av å ha 2 x årlige konsesjonsavgifter på fond).

Selvkostinntekter påvirker brutto driftsresultat, men i liten grad netto driftsresultat.

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Status hovedoversikt drift – etter at alle tiltak er lagt inn:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	-40 800 000	-40 800 000	-40 800 000	-40 800 000
Inntekts- og formuesskatt	-73 000 000	-73 000 000	-73 000 000	-73 000 000
Eiendomsskatt	-100 000 000	-100 000 000	-100 000 000	-100 000 000
Konsesjonsavgift	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000	-20 000 000
Naturressursskatt	-36 600 000	-36 600 000	-36 600 000	-36 600 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Overføringer og tilskudd fra andre	-24 269 000	-24 124 000	-24 139 000	-24 124 000
Brukerbetalinger	-7 776 000	-7 776 000	-7 776 000	-7 776 000
Salgs- og leigeinntekter	-56 967 000	-57 367 000	-57 367 000	-57 367 000
SUM driftsinntekter	-361 312 000	-361 567 000	-361 582 000	-361 567 000
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	173 382 000	175 324 000	175 272 000	175 272 000
Sosiale utgifter	55 106 000	55 754 000	55 736 000	55 736 000
Kjøp av varer og tjenester	77 055 000	74 170 000	73 600 000	74 095 000
Overføringer og tilskudd til andre	41 679 000	36 634 000	36 389 000	36 284 000
Avskrivninger - utgift	24 938 000	24 938 000	24 938 000	24 938 000
SUM driftsutgifter	372 160 000	366 820 000	365 935 000	366 325 000
Brutto driftsresultat	10 848 000	5 253 000	4 353 000	4 758 000

Finansinntekter				
Renteinntekter	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Utbytter	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gvinster og tap på fin. Omløpsmidler - netto	0	0	0	0
Sum finansinntekter	-8 900 000	-8 900 000	-8 900 000	-8 900 000
Finansutgifter				
Rentekostnader	5 200 000	5 468 000	5 629 000	5 847 000
Avdrag på lån	14 000 000	14 511 000	14 818 000	15 234 000
Sum finansutgifter	19 200 000	19 979 000	20 447 000	21 081 000
Netto finansutgifter	10 300 000	11 079 000	11 547 000	12 181 000
Motpost avskrivninger - red. utg.	-24 938 000	-24 938 000	-24 938 000	-24 938 000
Netto driftsresultat	-3 790 000	-8 606 000	-9 038 000	-7 999 000

Disponert eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	-	-	-	-
Avsetning til bundne fond	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Bruk av bundne fond	- 17 038 000	- 12 038 000	- 12 038 000	- 12 038 000
Avsetning til disposisjonsfond	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-
Dekning av tidligere års negative resultat	-	-	-	-
Sum disponert eller dekning av netto dr.res	2 962 000	7 962 000	7 962 000	7 962 000
Mindreforbruk (hvis minus)	- 828 000	- 644 000	- 1 076 000	- 37 000

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Noen resultatmål – ETTER at tiltakene er lagt inn:

	B 2021	B 2022	B 2023	B 2024
Brutto driftsresultat / Sum driftsinntekter	-3,00 %	-1,45 %	-1,20 %	-1,32 %
Netto driftsresultat / Sum driftsinntekter	1,05 %	2,38 %	2,50 %	2,21 %

Av begge resultatmålene er 9,514 mill. kroner i positive netto-inntekter fra konsesjonsavgifter med og påvirker tallene (vi bruker mindre av konsesjonsavgiftene i drifta enn vi mottar – som jo er bra sett opp målsettinga av å ha 2 x årlige konsesjonsavgifter på fond).

Selvkostinntekter påvirker brutto driftsresultat, men i liten grad netto driftsresultat.

Status bevilgningsoversikt – investering:

Investeringsoversikter blir utarbeidet etter innledende møte.

Endringer i kommunens bemanning

Sirdal kommune har en omfattende virksomhet som krever mange ansatte for å få gi innbyggere og næringsliv tjenester i alle livets faser og for å utøve kommunens forvaltningsmyndighet. Sirdal kommune har om lag 270 årsverk. En oversikt over fordelingen av disse mellom enhetene følger som **vedlegg** til forslaget til økonomiplan og budsjett.

Av hensyn til en bærekraftig kommuneøkonomi og etter bestilling fra kommunestyret er det ønskelig å vurdere en styrt nedbemanning av kommunen for å sikre kommunens økonomiske handlemfrihet i årene som kommer og for å gi handlingsrom til nye drifts- og investeringstiltak.

Flere av kommunens enheter og avdelinger står foran et generasjonsskifte de neste 1-4 årene der kommunen må forvente at ansatte vil gå av med pensjon. Rådmannen mener at det er naturlig å vurdere tilpasning av kommunens bemanning i forbindelse med naturlig avgang. Det er per i dag ingen ansatte som har levert oppsigelser med tanke på pensjonering. Ansatte står fritt til selv å bestemme når de ønsker å gå av med pensjon. I en liten organisasjon vil det fort bli snakk om konkrete enkeltstillinger som lett kan identifiseres på navn på enkeltansatte. Dette kan være krevende både for enkeltansatte og arbeidsgiver å diskutere fremtidige endringer av stillinger som ansatte fyller med arbeidsoppgaver arbeider i dag. Rådmannens forslag vil i en del tilfeller mer peke på retning av en styrt nedbemanning. **Det er ikke lagt inn reduksjoner i enhetenes økonomiske rammer med tanke på reduksjoner i bemanning i 2021 og 2022 som skyldes pensjonering av ansatte.** Eventuelle forventede endringer vil sannsynligvis skje høst/senhøsten det aktuelle år.

Ved ledighet i aktuelle stillinger må den enkelte stilling drøftes med tillitsvalgte i tråd med hovedavtalens bestemmelser og med nødvendige innspill fra den/de berørte enheters ledelse før eventuell reduksjon iverksettes.

Forslag til bemanningsmessige endringer:

1. Redusere enhet bygg og eiendom – vedlikeholds-gruppa - med 1 årsverk ved naturlig avgang i 2021

Kommunens byggdrifter-team utfører FDVU-oppgaver (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling). Kommunale formålsbygg (barnehager, skoler, helseinstitusjoner o.l.) er i dag mer komplekse og teknisk avanserte sammenlignet med situasjonen for en del år siden. Denne utviklingen forventes å fortsette og vil sette nye krav til kompetanse hos de ansatte. For eksempel er det gode muligheter for kommunen å oppnå vesentlig besparelser på ENØK-tiltak i flere av kommunens formålsbygg.

Konsekvenser av redusert bemanning er mindre kapasitet til å utføre vedlikeholds- og driftsoppgaver, færre «mindre bygge-/rehabiliteringsprosjekter» i egenregi og mindre tid til service over brukere av byggene. Vedlikeholds-gruppa blir mer sårbar ved ferieavvikling og sykdom hos ansatte. Satsing på renholds-robot i idrettshallen på Tonstad og flere robotklippere sommerstid kan frigjøre arbeidstimer som kan kompensere noe for reduksjonen i antall årsverk. En reduksjon i kapasiteten innen FDVU krever at kommunen reduserer sin omfattende bygningsmasse. I tillegg til eldre

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

boligmasse bør kommunen også selge unna forsamlingshus. Det er mindre aktuelt for kommunen å selge formålsbygg som er i aktiv bruk (barnehager, skoler, helseinstitusjoner m.m.).

Noe av forventet innsparing bør settes av til innleie av fagkompetanse og bemanning ved behov. Enhet for bygg og eiendom mener at i mange tilfeller er dyrere å leie inn ekstern arbeidskraft med påslag for materialer sammenlignet med å bruke egne ansatte og direkteavtaler med leverandører av trelast o.l.

En mulig forventet innsparing på kan være 0,4 millioner kroner per år, dersom 0,25 millioner kroner beholdes av bygg og eiendom til innleie av fagkompetanse og kjøp av tjenester.

2. Redusere enhet teknisk drift – vei og park – med 1 årsverk ved naturlig avgang i 2021

Konsekvensene ved å redusere vei og park med 1 årsverk blir størst med tanke på dagens vaktordninger for brøyting og strøing av kommunale veier m.m.

Kommunen har 17 brøyteroder. To av rodene blir utført av kommunen selv med 2 vaktlag a 3 ansatte. Tankegangen med at kommunen selv skulle ha to av brøyterodene var at private aktører ikke skulle få «monopol» på enkeltroder og at kommunen kunne «sirkulere» litt blant rodene som var ute på anbud. I praksis har kommunen blitt sittende igjen med to roder i Øvre Sirdal som betjenes av ansatte som primært er bosatt i Tonstad-området. For noen år siden var nok den kommunale brøytingen dyrere enn privat innleie, men dette har endret seg de senere år der privates anbud har økt en del i pris.

Ett mindre årsverk som kan gå inn i brøyte- og strøvakter betyr at kommunen må vurdere ledig kapasitet til brøyting av private veier og at kommunen nok må leie inn mer ressurser fra private til brøyting og strøing. Det er vanskelig å tallfeste økte utgifter til kjøp av tjenester med tanke på vurdering av lønnsomhet med drift i egen regi. Dagens vaktordning for brøyting og strøing må endres om bemanning og valg driftsløsninger blir endret. Dersom kommunen skal drifte kun en rode selv, er det aktuelt å tilpasse kommunens maskinpark til dette ved å selge utstyr tilsvarende en traktor. Ett mindre årsverk innen teknisk drift kan også medføre at kommunen har mindre kapasitet til service, reparasjon og vedlikehold av kommunens utstyr både innen teknisk drift og bygg og eiendom.

Det er mindre aktuelt å kombinere felles vaktordninger for brøyting-/strøing og vann- og avløpsområdet fordi kommunens vann- og avløpsanlegg er blitt avanserte og komplekse systemer som krever særskilt fagkompetanse.

En mulig forventet innsparing på kan være 0,4 millioner kroner per år, dersom 0,25 millioner kroner beholdes av teknisk drift bygg til kjøp av tjenester knyttet til brøyting og strøing og service/reparasjon av kommunalt materiell.

3. Redusere bemanning sentraladministrasjonen med 1 årsverk ved naturlig avgang i 2022

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

Reduksjoner innen sentraladministrasjonen kan skje flere steder både knyttet til saksbehandling, ledelse og sekretariatsfunksjoner. Dersom kapasitet innen sekretariatsfunksjoner endres, kan dette få konsekvenser for møtestrukturen for folkevalgte organer. Ett mindre årsverk fører til at arbeidsoppgaver må legges til øvrige ansatte eller arbeidsprosesser må forenkles.

Mulig forventet innsparing på ett årsverk i sentraladministrasjonen kan være i størrelsesorden 0,6-0,8 millioner kroner per år.

4. Justere bemanning i enhet skole med 1,8 årsverk med virkning 1. august 2021 grunnet redusert behov knyttet til enkeltelev og sykefravær.

Enhet skole fikk økt sin ramme knyttet til behov for enkeltelev og ved høyt sykefravær. Ett årsverk har vært «utlånt» fra enhet barnehage, og tilbakeføres dit med virkning fra 01.01.21. Det er vurdert at det ikke er behov for dette tiltaket lenger på grunn av elevens utvikling, og at det ikke lenger er vesentlig at en bestemt ansatt følger eleven. Tilført ekstra ressurs på grunn av sykefraværssituasjonen foreslås gitt tilbake, da sykefraværet er vesentlig lavere ved enheten enn det var da ressursen ble tilført.

Økonomisk virkning av denne bemanningsmessige endringen er redusert ramme for skoleenheten med 1,1 million kroner i 2021 og 1,88 millioner kroner i 2022.

5. Ny 100 % fast stilling som byggesaksbehandler – finansieres på selvkost-området

Det har de siste årene vært meget høy byggeaktivitet i Sirdal, spesielt fritidsboliger, men også andre tiltak. Ifølge KOSTRA-statistikken er det siste årene fattet mellom 500 og 600 enkeltvedtak hvert år relatert til byggesaker. Det bygges nå om lag 120 (tall fra 2019) nye fritidsboligenheter i året mot 70-80 enheter for noen år siden. Det er i dag en fast byggesaksbehandler i 100 % stilling.

Det ble gjennomført et prøveprosjekt der arealenheten håndterte teknisk drifts saksbehandling for vei-, vann- og avløpssaker. Da forsøkte kommunen med et 100 % engasjement som byggesaksbehandler, hvor kommunen har hatt to ansatte i som har sluttet etter relativt kort tid grunnet andre jobbtilbud. Det er vanskelig å holde på ansatte i engasjementer, spesielt når personen i engasjementet blir attraktiv for andre arbeidsgivere grunnet praksis og opplæring i Sirdal. For å holde nede saksbehandlingstid og for å avlaste byggesaksbehandler blir det leid inn konsulentbistand utenfra til å stå for enkeltsaker. Dette er en dyr løsning samtidig som kommunens egne ansatte må bruke tid til bistå ekstern konsulent med veiledning og å finne saker m.m.

Kommunen har tilsynsplikt i byggesaker og det mangler strategi for tilsynet, langt på vei på grunn av manglende ressurser.

Kommunestyret behandlet i oktober 2020 sak 091/20 forslag om å øke

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

byggesaksbehandlerressursen med 63 % til en 100 % fast stilling. Kommunestyret vedtok at det ville vurdere denne stillingen nærmere i budsjettbehandlingen for 2021.

I etterkant av kommunestyrets vedtak har en jurist i arealenheten, som har vært leid ut til Lister Nyskaping i 50 % stilling de siste par årene, søkt om 100 % permisjon i ett år, alternativt oppsigelse av stilling for å arbeide 100 % for Lister Nyskaping. Rådmannen ser ikke at arealenheten på kort sikt har andre ansatte som kan frigjøres i tilstrekkelig grad til å kunne øke kapasiteten innen byggesaksområdet. Det krever nokså omfattende opplæring for å kunne gjøre selvstendig byggesaksbehandling uten større bistand fra andre.

Kommunen vil i løpet av ett par år stå foran et generasjonsskifte innen byggesaksområdet. Dagens ene byggesaksbehandler har en svært stort arbeidsbelastning, som er altfor stor til å kunne vare over tid med tanke på et forsvarlig arbeidsmiljø. Kommunen har ikke lyktes med å klare å holde på ansatte som har vært i engasjementet som byggesaksbehandler. En fast stilling kan forhåpentligvis være mer attraktiv over tid. En ny 100 % stilling som byggesaksbehandler finansieres av byggesaksgebyrer på selvkostområdet og belaster ikke kommunens øvrige drift.

Rådmannen opprettholder sitt forslag om at Sirdal kommune bør ha 2x100 % stilling som byggesaksbehandler utfra saksmengden og sårbarhetsbetraktning.

6. Justere bemanning i enhet pleie og omsorg for å kunne overføre/finansiere økt ramme enhet helse av tiltak om økt behov for avlastningstjenester – tilsvarende 0,75 millioner kroner per år (1,1-1,3 årsverk) fra 2021

Enhet helse varsler om økte behov for avlastningstjenester til konkrete enkeltbrukere og at dette sannsynligvis vil vare hele økonomiplanperioden 2021-2024. Anslåtte økte utgifter til avlastning i helseenheten er 0,75-0,82 millioner kroner per år. Samtidig har det vært lavere belegg på institusjonsplasser på Sirdalsheimen og lavere behov/pågang i hjemmetjenestene. Rådmannen foreslår å tilpasse bemanningen i enhet pleie og omsorg til forventete behov institusjonsplasser og behov i hjemmetjenestene tilsvarende 0,75 millioner kroner (om lag 1,1-1,3 årsverk). Justering av bemanning vil skje ved å redusere bemanning ved ledighet i stilling enten ansatte sier opp, er ute i permisjon eller ved sykefravær.

7. Styrking av funksjon som systemansvarlig for fagsystemer i enhet pleie og omsorg og delvis enhet helse med en 60 % stilling som dekkes av enhet pleie og omsorgs ramme i 2021.

Det er nødvendig å styrke funksjonen som systemansvarlig for fagsystemer innen pleie og omsorg for at kommunen skal være i stand til å dokumentere sin virksomhet på en betryggende måte i tråd med krav i lov og forskrift. Det kreves systematisk arbeid med rutiner for dokumentasjon og opplæring av ansatte både innen pleie og omsorg og helseenheten. Denne funksjonen er viktig for å kvalitetssikre helse- og omsorgstjenestene, forenkle arbeidsprosesser, sikre betalingsprosesser, samt sørge for

Rådmannens forslag til økonomiplan 2021 - 2024

helse- og omsorgstjenestene tar i bruk ny velferdsteknologi. Erfaring tilsier at det er nødvendig at systemansvarlig har utdanning innen helse og IKT på høghskolenivå og relevant arbeidserfaring med denne typen arbeid for å ivareta denne funksjonen.

Enhet pleie og omsorg har ledig stillingsressurs til denne funksjonen i 60 % for storparten av 2021. Rådmannen legger opp til at enheten styrker denne funksjonen i 2021 med bruk av egen ramme og at finansieringen av stillingen vurderes på nytt i budsjett 2022. Rådmannen mener at avsetning av stillingsressurs til denne funksjonen bør være fast spesielt med tanke på rekruttering av kompetanse, men det kan vurderes nærmere et engasjement.

8. BTI-koordinator (Bedre Tidlig Innsats) for skole, barnehage og helse, ca. 20-25 % stilling

Sirdal kommune har de siste årene arbeidet godt tverrfaglig med tidlig innsats for å fange opp barn og unge (BTI). Denne satsingen inkluderer barnehage, helse og skole med samarbeid opp mot interkommunale tjenester som barnevern og PPT. Enhetsleder skole har hatt oppgaven med «systemansvar» for satsingen sammen med en lokal styrings-/arbeidsgruppe og har også hatt kontakt med andre kommuner som inngår i BTI-nettverk. Enhetsleder skole leder nå skolenettverket i Lister og det der nødvendig med en avlastning i form en stillingsressurs til en tverrfaglig koordinator i ca. 20-25 % stilling.

Det er gjort en meget godt arbeid fra flere enheter på et viktig område for utsatte barn. Rådmannen forslår en stillingsressurs til en BTI-koordinator med en kostnadsramme på 180-200.000 kr per år. Stillingen kan og bør rekrutteres internt.

9. Brannsjef i 100 % stilling

Sirdal har eget brann- og redningsvesen bestående av deltidsmannskaper. Stillingen som brannsjef har stått ubesatt i de siste fire årene i påvente ny «dimensjoneringsforskrift» for brann- og redningsvesen. Ny forskrift lar vente på seg. Situasjonen innen brann- og redning er at kommunen ikke oppfyller lovpålagte krav innen brann- og eksplosjonsvern, spesielt forebyggende arbeid, og at brannmannskapene ikke får den opplæring og oppfølging som de trenger og fortjener i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser m.v. Deler av brannsjefsstillingen, ca. 50 %, kan de første par årene finansieres av selvkostområde feiing og tilsyn ettersom det er et stort etterslep innen dette tjenesteområdet.